

Motion till riksdagen

2021/22:3276

av **Nooshi Dadgostar m.fl. (V)**

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2022 inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Anslagsfördelning

Tabell 1 Anslagsförslag 2022 för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Skogsstyrelsen	622 925	25 000
1:2 Insatser för skogsbruket	1 066 073	250 000
1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt	165 256	±0
1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	133 940	15 000
1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	9 933	±0
1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar	183 349	±0
1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	52 778	±0
1:8 Statens jordbruksverk	615 698	±0
1:9 Bekämpning av växtskadegörare	15 000	±0
1:10 Gårdsstöd m.m.	6 982 048	±0
1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	167 000	±0
1:12 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk	36 200	±0
1:13 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk	174 200	±0

1:14	Livsmedelsverket	344 398	±0
1:15	Konkurrenskraftig livsmedelssektor	204 160	±0
1:16	Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	46 913	±0
1:17	Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	3 783 297	960 000
1:18	Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	4 088 310	±0
1:19	Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	42 330	±0
1:20	Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	24 116	±0
1:21	Åtgärder på fjällägenheter	1 529	±0
1:22	Främjande av rennäringen m.m.	125 915	40 000
1:23	Sveriges lantbruksuniversitet	2 134 808	85 000
1:24	Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	713 664	±0
1:25	Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	1 177	±0
1:26	Nedsättning av slakteriavgifter	73 237	±0
1:27	Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet	15 000	±0
1:28	Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	101 500	±0
1:29	Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	120 000	±0
99:1	Investeringspott för fossilfria maskiner och fordon inom jordbruket	±0	125 000
99:2	Biopremier inom jordbruket	±0	25 000
Summa		22 044 754	1 525 000

Anslag 1:1 Skogsstyrelsen

Regeringen beslutade 2019 att avveckla den utökade nyckelbiotopsinventeringen.

Vänsterpartiet föreslår att den nationella nyckelbiotopsinventeringen återupptas för att stärka kunskapen om våra kvarvarande skyddsvärda skogar så att dessa kan identifieras och registreras. Det är av stor betydelse för att uppnå våra miljömål och värna hotade arter. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget jämfört med regeringen med 25 miljoner kronor 2022.

Anslag 1:2 Insatser för skogsbruket

Biotopskydd och naturvårdsavtal på skogsmark utvecklar och bevarar naturvärden eller sociala värden i mindre områden och möjliggör ersättning för markägare. Det är nödvändigt att staten kan gå in med formellt skydd och erbjuda markägare ersättning även för mindre områden som inte lämpar sig för naturreservat. Skyddsvärda skogar är ojämnt fördelade över landet och mellan markägare och medför att enskilda markägare riskerar att drabbas orimligt hårt om staten inte kan bilda storleksmässigt mindre

formella skydd och därigenom ekonomiskt ersätta markägare. Det behövs ökade resurser till skyddsvärda områden för markägare med hög andel nyckelbiotoper och till andra skogar som bedöms som skyddsvärda. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för detta ändamål jämfört med regeringen med 200 miljoner kronor 2022.

Den helt dominerande skogsbruksmetoden i Sverige är trakthyggesbruket, även kallat kalhyggesbruket, som har stor påverkan för bl.a. den biologiska mångfalden. Ett kalhyggesfritt skogsbruk bedrivs utan kalhyggen, och skogen har alltid ett trädskikt. En ökad andel kalhyggesfritt skogsbruk kan öka naturvärden, kulturvärden eller sociala värden i skogslandskapet. För att stimulera att en ökad areal brukas med kalhyggesfria skogsbruksmetoder i stället för trakthyggesbruk vill vi införa ett omställningsstöd för markägaren då omställningen kan vara förenad med ökade kostnader i övergången. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för detta ändamål jämfört med regeringen med 50 miljoner kronor 2022.

Sammantaget föreslår Vänsterpartiet en ökning av anslaget med 250 miljoner kronor för 2022 jämfört med regeringens förslag.

1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet

Det finns en stor brist i Sverige på veterinärer och på personer som vill arbeta inom främst distriktsveterinärerna. Jordbruksverket har redogjort för ett allvarligt läge.

Distriktsveterinärerna behöver tillräckliga resurser för att kunna bedriva en verksamhet som möjliggör goda arbetsvillkor. Brist på resurser innebär även risker för djurvälståndet och att djuren inte får den omsorg/vård de behöver i tid. Något som också ser olika ut i landet.

Distriktsveterinärerna har stor betydelse i de delar av landet där de privata aktörerna uteblir. Det är ofta områden med längre avstånd och en större andel jourverksamhet än vad det är i och kring städerna. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget jämfört med regeringen med 15 miljoner kronor 2022.

1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

Klimatförändringen leder till förändrad nederbörd. Risken för skyfall ökar, samtidigt som längre perioder av torka blir vanligare. Detta kommer att ställa andra krav än tidigare på jordbrukets vattenhantering, såsom diken, dränering, invallningar, bevattningssystem och även i förhållande till grundvatten, naturliga vattendrag, småvatten och våtmarker. Ökade kostnader för jordbrukets vattenhantering är en

konsekvens av ett förändrat klimat. Dagens vattenanläggningar inom jordbruket är ofta byggda efter tidigare rådande klimatförutsättningar. Vänsterpartiet vill därför införa ett statligt stöd för investeringar och åtgärder inom jordbruket som stärker jordbrukets vattenhantering i ett förändrat klimat och som därmed bidrar till att stärka vår självförsörjningsgrad gällande livsmedel. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för investeringsstöd för klimatanpassade åtgärder i jordbruket med 100 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2022.

Vänsterpartiet vill genom åtgärder främja produktion och förädling av växtbaserade livsmedel. Detta kan ske genom utveckling av nya livsmedel, nya odlingsmetoder samt stärkt produktionsstöd för växtbaserade livsmedel. Ett förändrat klimat möjliggör även odling av nya grödor, och en mångfald av grödor minskar risker och jordbrukets sårbarhet. En ökad konsumtion av växtbaserade livsmedel samt minskad köttkonsumtion har stor betydelse för klimatomställningen. Stärkta nationella produktionsvillkor kan därmed möta en växande efterfrågan genom stärkt nationell självförsörjningsgrad av dessa livsmedel. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för produktion av växtbaserad mat med 75 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2022.

Vänsterpartiet vill stärka stödet för betesmarker med särskilda värden för biologisk mångfald. Med ökat stöd stärks våra möjligheter att nå ett flertal miljömål och det stärker förutsättningarna för ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Stöden är en viktig del av lönsamheten för dem som har nötköttsproduktion. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för betesmarker med särskilda värden med 100 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2022.

Det ekologiska jordbruket har stora miljöfördelar då kemiska bekämpningsmedel och konstgödsel inte används. Vänsterpartiet vill därför främja en ökad omställning från konventionellt jordbruk till ekologiskt. Det stärker vår nationella produktion av ekologisk mat och främjar ett hållbart jordbruk med bevarad biologisk mångfald, stärkt djurvälstånd och minskad spridning av kemikalier. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för omställning till ekologisk produktion med 50 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2022.

För att stärka förutsättningarna för den ekologiska produktionen föreslås ökning av anslaget för detta ändamål med 100 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2022.

Det krävs ytterligare åtgärder för att minska övergödningen. Växtnäringsläckaget från land kommer huvudsakligen från jordbruket och avloppssektorn. För att minska de

negativa miljöeffekterna av konstgödsel föreslår Vänsterpartiet att en konstgödskatt införs 2022. Vi föreslår som en kompensatorisk åtgärd av beskattningen ett stöd till jordbruket för att använda stallgödsel mer effektivt i växtodlingen och därmed minska behovet av att importera konstgödsel. Östersjöcentrum har gjort en modelleringsstudie som visar att om växtnäringsutnyttjandet ökar kan man minska övergödningen och näringsöverskotten i marken. Stödet ska även kunna ges för att stimulera animalieproduktion som bygger på balans mellan antal djur och tillgänglig åkerareal, och som producerar en större andel av fodret lokalt, i syfte att optimera stallgödselhanteringen och därmed minska risken för växtnäringsförluster. Stöd ska även kunna utgå för investeringar i lantbruket för att förbättra lagring, hantering och transport av stallgödsel samt för kompetensutveckling för rådgivare och lantbrukare rörande hantering av växtnäringsämnen. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för hållbar hantering av stallgödsel och minskad övergödning med 480 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2022.

Många djur transporteras en gång i sina liv och det är till slakt. Därför är satsningar på fler slakterier en del av svaret för att kunna korta transporterna. Mindre svenska slakterier har det däremot ofta tufft. Trycket att hålla ner priser p.g.a. import av billigt kött och konkurrens från stora slakterier än några faktorer. Genom att förbättra tillgången till lokala slakterier kan vi minska behovet av längre djurtransporter och stärka förutsättningarna för lokal produktion och förbättrad nationell självförsörjningsgrad på livsmedel. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för investeringsstöd till lokala och mobila slakterier med 25 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2022.

Många arter och livsmiljöer har minskat i jordbruket p.g.a. alltför monotona landskap. Det försvagar den biologiska mångfalden och inte minst pollinerande insekter, som är avgörande för en betydande del av våra livsmedelsgrödor, har minskat kraftigt. Jordbruksverket har tagit fram förslag på miljöstöd för reformperioden 2023–2027 där förslag om blommande slättbygder ingår. Vänsterpartiet anser att vi omedelbart bör införa stöd och åtgärder för att vända trenden. Ett miljöstöd bör redan till 2022 införas för de jordbruk som skyndsamt vill få ekonomiskt stöd för att en viss procent av åkermarken sås med minst tre olika pollen- eller nektarrika örter och att varken gödsling eller växtskyddsmedel tillåts på arealen. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget för blommande slättbygder med 30 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2022.

Sammantaget föreslår Vänsterpartiet en ökning av anslaget med 960 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag 2022.

Anslag 1:22 Främjande av rennäring m.m.

Det förebyggande arbetet för att minska riskerna för angrepp på tamdjur från rovdjur är av central betydelse. Angrepp från rovdjur orsakar stort lidande för de drabbade och påverkar de ekonomiska förutsättningarna att bedriva tamdjurshållning för den enskilde. Ett stärkt förebyggande arbete mot rovdjursangrepp förbättrar även acceptansen för våra rovdjur, som har stor betydelse för ekosystemens funktion, och i förlängningen förbättrar det våra inhemska förutsättningar att lokalt producera livsmedel. För närvarande är det möjligt att få ersättning för materialkostnaden när rovdjursavvisande stängsel. Med satsningen införs statligt stöd även för arbetskostnaden vid införande av rovdjursavvisande stängsel samt ökad ersättning vid förlust av tamdjur p.g.a. rovdjursangrepp. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget jämfört med regeringen med 40 miljoner kronor 2022.

Anslag 1:23 Sveriges lantbruksuniversitet

Det finns i dag en stor efterfrågan på fler veterinärer. Veterinärbristen är så pass stor att djurvälzfärden inte kan upprätthållas och veterinärer har vittnat om att djur avlivats för att tillgången på vård inte funnits. Det är också en fråga om att ha tillgång till en jämlik vård i hela landet, så är inte fallet nu. Bedömningen är att antalet studieplatser på veterinärutbildningen i Uppsala behöver fördubblas för att kunna möta det behov som finns. För att kunna erbjuda ytterligare studieplatser vill vi öka anslaget. Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget jämfört med regeringen med 85 miljoner kronor 2022.

Nytt anslag: Investeringspott för fossilfria maskiner och fordon inom jordbruket

För att kompensera jordbruket för den successiva utfasningen av dieselsubventionen inom näringen föreslår Vänsterpartiet, utöver ovannämnda ökade miljöstödet, en särskild investeringspott för statligt stöd för fossilfria maskiner och fordon inom jordbruket. Vänsterpartiet föreslår ett nytt anslag som uppgår till 125 miljoner kronor 2022 för detta ändamål.

Nytt anslag: Biopremier inom jordbruket

För att kompensera lantbruket för den successiva utfasningen av dieselsubventionen inom näringen föreslår Vänsterpartiet, utöver ovannämnda ökade miljöstödet, att biopremier införs inom jordbruket. Biopremien syftar till att stödja dem som ställer om arbetsmaskiner och fordon till fossilmå fria drivmedel, som generellt är dyrare i nuläget, och att de inte ska missgynnas ekonomiskt. Biopremien bör utformas som ett stöd per liter drivmedel. Vänsterpartiet föreslår ett nytt anslag som uppgår till 25 miljoner kronor 2022 för detta ändamål.

Nooshi Dadgostar (V)

Hanna Gunnarsson (V)

Maj Karlsson (V)

Håkan Svenneling (V)

Elin Segerlind (V)

Tony Haddou (V)

Karin Rågsjö (V)

Jessica Wetterling (V)